

ONDERWERP

Oplegnotitie Natuuronderzoek ondergrondse kabel 150kV,
deelrapport gemeente Oirschot

ONZE REFERENTIE**DATUM**

22 juni 2018

VAN

Jasper Osterthun

Oplegnotitie Natuuronderzoek ondergrondse kabel 150kV, deelrapport gemeente Oirschot

In het kader van de realisatie van de 150kV ondergrondse kabel tussen Boxtel en Oirschot is door Bureau Waardenburg in 2011 een natuuronderzoek uitgevoerd naar soorten en gebieden die conform Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet beschermd zijn.

Conclusie uit rapport Bureau Waardenburg 2011

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen en gelden zowel voor de gemeente Boxtel als de gemeente Oirschot.

- Bij het verwijderen van ruigtes/boschages zal rekening moeten worden gehouden met de levendbarende hagedis. Andere strikt beschermde soorten worden niet verwacht of zijn niet waargenomen.
- Bij het verwijderen van de beplanting op het tracé moet rekening worden gehouden met het broedseizoen. In de beplanting kunnen algemene broedvogels tot broeden komen.
- De sloten, graslanden, bermen en boschages op en rond het tracé hebben betekenis voor algemene soorten planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en onderhoud.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen beschermde soorten.
- Als gevolg van de ingreep worden geen effecten verwacht op het Natura 2000gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen en de ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een vergunningsaanvraag en in het kader daarvan mitigerende en compenserende maatregelen worden niet nodig geacht.

In de onderstaande tabel zijn de zeker of mogelijk in het plangebied voorkomende strikt(er) beschermde soorten opgenomen. Aangegeven is of en zo ja welke verbodsbepalingen worden overtreden en of een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aan de orde is. Hierbij is ervan uitgegaan dat er adequate mitigerende maatregelen (zie navolgende paragraaf mitigerende maatregelen) zullen worden uitgevoerd.

Tabel 1. Strikter beschermde soorten in het plangebied, overtredingen Flora- en faunawet

Soort	Voorkomen	Effecten	Ontheffing nodig?
levendbarende hagedis	mogelijk	geen	nee
vleermuizen	waarschijnlijk	geen	nee

Voorgeschreven mitigerende maatregelen

Levendbarende hagedis

Om het leefgebied van eventueel voorkomende levendbarende hagedissen niet onnodig te versnipperen dienen aanwezige groenstructuren en ruigtes in de vorm van (boom)opslag en struweel waar mogelijk zoveel mogelijk gespaard te worden.

Vleermuizen

Laanvormige boomstructuren dienen behouden te blijven zodat de functie vlieg/foerageerroute voor vleermuizen gehandhaafd blijft. Tevens dienen de werkzaamheden overdag plaats te vinden zodat er geen (licht)verstoring plaatsvindt ten aanzien van vleermuizen. Het kappen van incidentele bomen zal geen negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen opleveren. Indien er toch (grote) delen van lanen verwijderd dienen te worden zal nader onderzoek naar het gebruik ervan door vleermuizen noodzakelijk zijn om tot een goede effectbeoordeling te komen.

Broedvogels

Ten aanzien van vogels in zijn algemeenheid geldt dat verstoring van broedende vogels voorkomen dient te worden. Hiervoor dienen rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt doorgaans vanaf half maart tot en met augustus. In gebruik zijnde nesten zijn echter ook buiten het broedseizoen beschermd. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien door een deskundige is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het plangebied te controleren op nesten.

Planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van de zorgplicht wordt aanbevolen om eventuele groeiplaatsen van grasklokje, akkerklokje en brede wespenorchis te ontzien. Indien dit niet mogelijk is wordt aanbevolen deze groeiplaatsen uit te steken en elders in vergelijkbaar habitat over te planten. Tevens wordt ten aanzien van de zorgplicht aanbevolen dat als grote delen van de te graven sleuf enkele dagen open blijven er "uitkruipplankjes" worden geplaatst om eventueel invallende amfibieën en grondgebonden zoogdieren er weer uit te kunnen laten kruipen.

Conclusie en vervolgstappen voor bestemmingsplan

Met de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten op beschermde gebieden uitgesloten. Er zijn wel effecten op beschermde soort(groepen)en te verwachten. Het gaat om levendbarende hagedis, vleermuizen, broedvogels en planten. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren, waarvoor de zorgplicht van toepassing is. Door het treffen van mitigerende maatregelen zoals opgenomen in het natuuronderzoek van Bureau Waardenburg worden effecten op (beschermde) soorten voorkomen en vindt geen conflict met de Flora- en faunawet plaats. Verder vervolgstappen vanuit de Flora- en faunawet zijn dan niet aan de orde.

Het natuuronderzoek van Bureau Waardenburg betreft een quickscan is tot maximaal 5 jaar geldig (in dit geval tot 19 januari 2016). Het is mogelijk dat door ontwikkelingen binnen en in de omgeving van het plangebied de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd waardoor een quickscan geactualiseerd dient te worden. Indien dit niet het geval is, is het natuuronderzoek 5 jaar geldig waarna deze geactualiseerd dient te worden.

Indien wordt afgeweken van het tracé en de voorgenomen werkzaamheden zoals opgenomen in het natuuronderzoek van Bureau Waardenburg, dient door een deskundig ecoloog bepaald te worden of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om conflict met de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan een actualisatie van het natuuronderzoek, of soortgericht onderzoek indien negatieve effecten op beschermde soorten door middel van mitigerende maatregelen niet voorkomen kunnen worden.

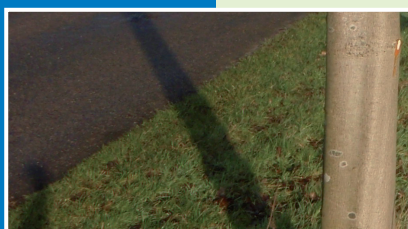
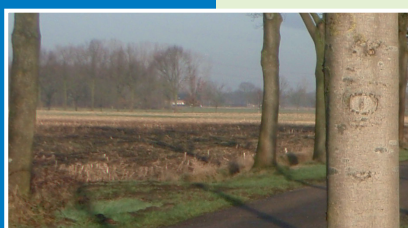
Bronnen

- Bureau Waardenburg bv. 2011. Effecten op beschermde soorten en gebieden ondergrondse kabel 150kV, Bostel, Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, Deelrapport Gemeente Oirschot. D.d. 2 maart 2011. Culemborg.

Effecten op beschermde soorten en gebieden ondergrondse kabel 150kV, Boxtel

Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet

Deelrapport Gemeente Oirschot

D.B. Kruijt
M. Boonman
G. Hoefsloot

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

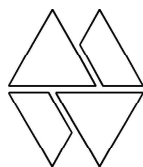

Effecten op beschermde soorten en gebieden ondergrondse kabel
150kV, Boxtel

Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en
Natuurbeschermingswet

Deelrapport Gemeente Oirschot

D.B. Kruijt
M. Boonman
G. Hoefsloot

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Aveco de Bondt bv

02-03- 2011
rapport nr. 11-029

Status uitgave: Eindrapport
Rapport nr.: 11-029
Datum uitgave: 02-03-2011
Titel: Effecten op beschermde soorten en gebieden ondergrondse kabel 150kV, Boxtel
Subtitel: Natuuronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Deelrapport Gemeente Oirschot
Samensteller: D.B. Kruijt, MSc.
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 31
Project nr.: 10-742
Projectleider: Drs. G. Hoefsloot
Naam en adres opdrachtgever: Aveco de Bondt bv
de heer A. van de Maat
Postbus 202, 7460 AE Rijssen
Referentie opdrachtgever: -
Akkoord voor uitgave: G.F.J. Smit
Teamleider

Paraaf:

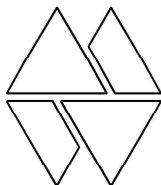

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Aveco de Bondt bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

TenneT TSO B.V. (hierna TenneT genoemd) is voornemens om tussen Boxtel en Oirschot een 150kV ondergrondse kabel te realiseren. Aveco de Bondt bv is door TenneT gevraagd het onderzoek uit te voeren ten behoeve van de voorbereiding en vergunningen. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten en gebieden krachtens de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Bureau Waardenburg is gevraagd hier onderzoek naar te doen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

D.B. Kruijt	veldwerk, rapportage, fotografie.
M. Boonman	veldwerk
G. Hoefsloot	projectleiding

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en doel	7
1.2	Aanpak natuuronderzoek	8
2	Ingreep en plangebied	9
2.1	Ingreep	9
2.2	Het plangebied	9
3	Voorkomen beschermde soorten	13
3.1	Bronnenonderzoek	13
3.2	Methodiek veldonderzoek	13
3.3	Resultaten	13
4	Effecten op beschermde flora en fauna	17
4.1	Planten	17
4.2	Ongewervelden	17
4.3	Vissen	17
4.4	Amfibieën	17
4.5	Reptielen	17
4.6	Grondgebonden zoogdieren	18
4.7	Vleermuizen	18
4.8	Vogels met jaarrond beschermde nestplaats	18
5	Effecten op beschermde gebieden	19
5.1	Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen	19
5.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	19
6	Conclusies en aanbevelingen	21
6.1	Conclusies	21
6.2	Mitigerende maatregelen	21
7	Literatuur	23
Bijlage 1	Wettelijk kader	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

TenneT is voornemens om vanaf mei 2011 tussen Boxtel en Oirschot een 150kV ondergrondse kabel te realiseren. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten en gebieden krachtens de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Dit onderzoek betreft een beoordeling van de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden volgens de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet.

Dit onderzoek betreft een beoordeling van de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden volgens de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet en wat deze betekenen voor de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. TenneT wil voor haar planning namelijk inzichtelijk hebben of ze te maken heeft met een reguliere dan wel uitgebreide (aanhaking ontheffing Flora- en faunawet) procedure in het kader van de Wabo. Deze rapportage kan hiervoor door de gemeente gebruikt worden.

De beoordeling is gebaseerd op een inschatting van de huidige betekenis voor beschermde soorten planten en dieren van het plangebied en de daarbinnen liggende terreinelementen en de directe omgeving. Deze inschatting is een deskundigenoordeel aan de hand van:

- plaatselijke terreinkenmerken in het plangebied;
- beschikbare verspreidingsgegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (Natuurloket, Gegevensautoriteit Natuur);
- de ecologische kenmerken van de relevante beschermde soorten.

De betekenis van het plangebied en de daarbinnen liggende terreinelementen met concrete informatie over de voorgenomen werkzaamheden in het kader van de ingreep geeft gedetailleerd inzicht op het risico ten aanzien van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet. Tevens kan worden aangegeven met welke maatregelen overtreding van verbodsbepalingen kan worden voorkomen, dan wel schade aan relevante soorten kan worden beperkt.

De resultaten van het onderzoek kunnen worden gebruikt voor zowel de onderbouwing van een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet (indien van toepassing) dan wel een 'positieve afwijzing' (indien van toepassing).

Ook zijn de resultaten te gebruiken voor het onderdeel natuur van de omgevingsvergunning en als input voor een ruimtelijke onderbouwing voor een bestemmingsplanwijziging.

1.2 Aanpak natuuronderzoek

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen (zie bijlage 1).

Dit rapport beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten en gebieden. In dit rapport wordt ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten en gebieden komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van de ingreep.
- Welke effecten op beschermde soorten en gebieden heeft de ingreep?
- Kunnen de effecten een wezenlijke negatieve invloed hebben?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde soorten?

Deze rapportage kan dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex art. 75 Ffwet. De beoordeling van het voorkomen van en effecten op beschermde soorten en gebieden is opgesteld op basis van het in 2011 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

De toetsing is een bepaling en beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden.

2 Ingreep en plangebied

2.1 Ingreep

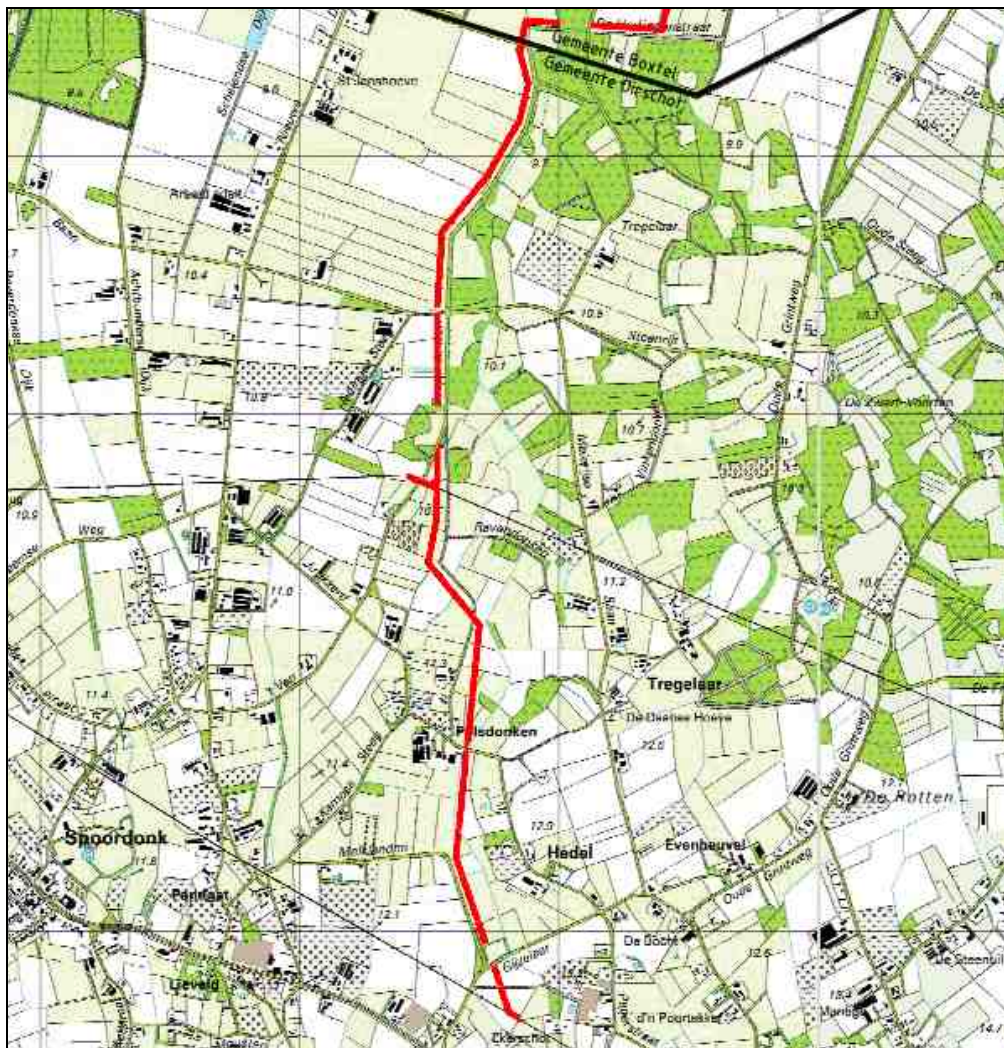
In het kader van het uitbreiden van het bestaande net in Zuidoost Nederland heeft TenneT het voornemen een nieuwe 150 kV hoogspanningskabel in het bodemprofiel te leggen. Deze verbinding van circa 8,5 km zal komen te liggen in het landelijke gebied tussen Oirschot en Boxtel en wordt aangesloten op een bestaande 150 kV verbinding tussen Tilburg Noord - Best en een nog te realiseren transformatorstation oostelijk van Lennisheuvel.

De werkzaamheden bestaan uit het ingraven van een kabel in een sleuf van ca. 2 meter diepte op een werkstrook van 18 meter breedte. Na het leggen van de kabels zal de sleuf weer worden gedicht. Onder wegen en (grotere) watergangen zal er geboord worden. Op enkele locaties zullen bomen verwijderd worden, echter zal het hierbij slechts gaan om incidentele gevallen, het verwijderen van hele lanen of bosschages is niet aan de orde.

2.2. Het plangebied

Het tracé van de hoogspanningskabel binnen de gemeente Oirschot is weergegeven in figuur 1. Er is gekozen om de werkstrook overwegend in agrarisch gebied te situeren. Een deel van de werkstrook maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Op circa 650 meter van het plangebied voor de kabelverbinding ligt het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen.

De werkstrook van de hoogspanningskabel loopt door een landschap gekenmerkt door agrarische bedrijvigheid (graslanden, akkerbouw en veeteelt) en kleinschalige landschapselementen (laanbomen van voornamelijk zomereik, kleine bosschages en beken). Voor een indicatie van de omgeving zie foto's 1, 2 en 3.

Figuur 1 Overzichtsk kaart tracé hoogspanningskabel Gemeente Oirschot (bron: TenneT B.V.)

Foto 1   Omgevingsbeeld zuidelijk deel tracé

Foto 2   Omgevingsbeeld midden deel tracé

Foto 3   Omgevingsbeeld noordelijk deel tracé

3 Voorkomen beschermde soorten

3.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd zoals telmee.nl en waarneming.nl. Er is tevens gebruikt gemaakt van verspreidingsgegevens afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze gegevens zijn aangeleverd door TenneT.

De lijst van beschermde soorten en de verspreiding daarvan is door Bureau Waardenburg aangevuld op grond van recente onderzoeksrapporten en kennis aanwezig bij de uitvoerders van het onderzoek. Een volledige lijst van bronnen is te vinden in de literatuurlijst achteraan in dit rapport.

3.2 Methodiek veldonderzoek

Het plangebied is op woensdag 19 januari 2011 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Bomen op het tracé zijn geïnspecteerd op holtes en voor zover mogelijk gecontroleerd op gebruik door vleermuizen en vogels. Het veldbezoek is uitgevoerd door twee medewerkers van Bureau Waardenburg met kennis van relevante soortgroepen waarvan populaties mogelijk in het plangebied aanwezig zijn.

Het te onderzoeken gebied omhelsde de totale werkstrook van 18 meter breed voor de aanleg van de 150 kV kabel. Biotopen die geschikt leken voor beschermde soorten en binnen 100 meter van het plangebied af lagen zijn tijdens het veldonderzoek ook geïnspecteerd. De locatie voor het hoogspanningsstation bij Boxtel is niet onderzocht.

3.3 Resultaten

3.3.1 Planten

In de directe omgeving van het tracé zijn geen (strikter) beschermde planten bekend die op basis van hun biotoop kunnen voorkomen op de werkstrook. In de ruimere omgeving zijn de beschermde brede orchis, rietorchis, gevlekte orchis, rapunzelklokje, kleine zonnedauw, ruig klokje, wilde gagel (allen tabel 2), brede wespenorchis,

akkerklokje, grasklokje, grote kaardenbol en koningsvaren (tabel 1) bekend (Heunks *et al.*, 2008; Kruijt *et al.*, 2009; NDFF).

Op het tracé en in de ruimere omgeving van de werkstrook zijn gezien de terreinkenmerken (intensieve graslanden, akkerbouw en een enkele bosschage) geen groeiplaatsen van strikter beschermde planten aanwezig. Mogelijk komen wel incidentele exemplaren van gras- of akkerklokje voor in de wegbermen of brede wespenorchis in de bosranden.

3.3.2 Ongewervelden

In de directe omgeving van het tracé zijn de strikter beschermde gevlekte witsnuitlibel, heideblauwtje en klaverblauwtje bekend (NDFF). Op basis van hun biotoop en de terreinkenmerken van de werkstrook zijn de soorten echter niet te verwachten op het tracé (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie; Vlinderstichting). Daarnaast is het klaverblauwtje vrijwel als verdwenen uit Nederland beschouwd en zijn recente vestigingen steeds tijdelijk.

Op het tracé en in de directe omgeving van de werkstrook zijn gezien de terreinkenmerken (intensieve graslanden, akkerbouw en een enkele bosschage) geen biotopen voor beschermde ongewervelden aanwezig. De (grotere) beken worden bij de werkzaamheden daarnaast ongemoeid gelaten.

3.3.3 Vissen

In de directe omgeving van het tracé zijn geen beschermde vissen bekend die op basis van de aanwezige watertypen op en rond de werkstrook kunnen voorkomen (Heunks *et al.*, 2008; RAVON)

In de watergangen op het tracé en in de ruimere omgeving van de werkstrook zijn geen beschermde vissen aangetroffen, wel zijn de algemene soorten tiendoornige- en driedoornige stekelbaars aangetroffen.

3.3.4 Amfibieën

In Kampina en de Oisterwijkse bossen & Vennen (onderdeel van het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen) zijn de strikter beschermde vinpootsalamander, poelkikker, heikikker en kamsalamander bekend (tabel 2/3) (Creemers & van Delft, 2009; Houthuijzen & Reimerink, 2010; RAVON; Waarneming.nl). De poelkikker is daarnaast bekend van een poel nabij de Soeperdonken (NDFF).

Op het tracé en in de ruimere omgeving van de werkstrook zijn gezien de terreinkenmerken (intensieve graslanden, akkerbouw en een enkele bosschage) en de afwezigheid van geschikte voortplantingswateren geen biotopen voor strikter beschermde amfibieën aangetroffen. De poelkikker komt voor in een poel op een afstand van ca. 50 meter van de Soeperdonken. Gezien deze afstand, de breedte van

de werkstrook (20 meter) en het verblijven van de poelkikker in de directe omgeving van het voortplantingswater is de soort niet op het tracé te verwachten. Mogelijk komen wel algemene soorten (tabel 1) incidenteel voor zoals gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker en bastaardkikker.

3.3.5 Reptielen

In Kampina (onderdeel van het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen) en de omgeving van Boxtel en Oirschot zijn de strikter beschermde levendbarende hagedis en hazelworm (tabel 2/3) bekend (Creemers & van Delft, 2009; Houthuijzen & Reimerink, 2010; NDFF; RAVON; Waarneming.nl).

Op het tracé en in de ruimere omgeving van de werkstrook is gezien de terreinkenmerken (intensieve graslanden, akkerbouw en een enkele bosschage) geen biotoop voor de hazelworm aangetroffen. De levendbarende hagedis kan echter incidenteel voorkomen, met name de kleine stukjes (droog) bos en ruigtes nabij het tracé kunnen van waarde zijn.

3.3.6 Grondgebonden zoogdieren

In de directe omgeving van het tracé zijn waarnemingen bekend van de strikter beschermde eekhoorn (tabel 2) (NDFF; Waarneming.nl). De strikter beschermde das is alleen bekend van een locatie ten noorden van Best vlakbij de A2 (Telmee.nl). de soort wordt niet verwacht nabij het tracé.

Op het tracé en in de ruimere omgeving van de werkstrook zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen of sporen/nesten hiervan. Wel zijn algemene soorten zoals haas, mol en (holletjes van) veldmuis waargenomen. Gezien de terreinkenmerken (intensieve graslanden, akkerbouw en een enkele bosschage) is het voorkomen van strikter beschermde grondgebonden zoogdieren ook niet te verwachten.

3.3.7 Vleermuizen

In de directe omgeving van het tracé zijn de volgende soorten vleermuizen bekend: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis (Heunks *et al.*, 2008; Kruijt *et al.*, 2009).

Rondom het tracé zijn alle mogelijke bomen bekeken die eventueel gekapt dienen te worden op eventuele holtes en loszittende bast waarachter vleermuizen zich kunnen verschuilen. Er zijn geen holtes en/of andere schuilmogelijkheden voor vleermuizen waargenomen.

3.3.8 Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

Tijdens het veldbezoek zijn op het tracé geen nesten aangetroffen van vogels met jaarrond beschermde nestplaats. Er is op één locatie een buizerdhorst aangetroffen. Deze locatie bevond zich echter in een bosschage buiten het tracé. Daarnaast zijn geen andere nesten aangetroffen van overige vogelsoorten.

---

¹ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif, zwarte wouw.

4 Effecten op beschermde flora en fauna

4.1 Planten

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van strikter beschermde planten. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht ten aanzien van het mogelijk voorkomen van de algemene (tabel 1) soorten grasklokje, akkerklokje en brede wespenorchis. Hiervoor worden enkele aanbevelingen geformuleerd.

4.2 Ongewervelden

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van beschermde ongewervelden. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

4.3 Vissen

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van beschermde vissen. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

4.4 Amfibieën

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van strikter beschermde amfibieën. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

Wel dient tijdens de aanlegfase rekening te worden gehouden met de zorgplicht ten aanzien van het mogelijk voorkomen van de algemene (tabel 1) soorten kleine watersalamander, bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. Hiervoor worden enkele aanbevelingen geformuleerd.

4.5 Reptielen

Mogelijk komt de levendbarende hagedis voor in de bosschages/ruigtes op het tracé. Het zal hierbij slechts gaan om incidentele exemplaren, er is in de directe omgeving in

voldoende mate alternatief geschikt habitat voorhanden. Om eventuele schade te voorkomen worden tijdens de aanlegfase enkele voorzorgsmaatregelen geformuleerd (zie paragraaf 6.2). Als gevolg van de ingreep worden vervolgens geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

4.6 Grondgebonden zoogdieren

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van strikter beschermde grondgebonden zoogdieren. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

Wel dient tijdens de aanlegfase rekening gehouden te worden met de zorgplicht ten aanzien van het mogelijk voorkomen van de algemene (tabel 1) zoals haas, mol en veldmuis. Hiervoor worden enkele aanbevelingen geformuleerd.

4.7 Vleermuizen

Daar er slechts incidenteel enkele bomen gekapt worden en er geen lijnvormige structuren worden onderbroken (bijvoorbeeld het verwijderen van diverse laanbomen) zal de ingreep tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes of jachtgebied van vleermuizen. Voorwaarde is hierbij wel dat er niet 's avonds en 's nachts gewerkt wordt. Met de te kappen bomen zijn geen verblijfplaatsen gemoeid. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

4.8 Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

De ingreep zal tijdens de aanleg- en gebruiksfase niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nestplaats. Als gevolg van de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden, het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

Wel dient rekening gehouden te worden met het voorkomen van nesten van algemene broedvogels in het broedseizoen. Hiervoor worden enkele aanbevelingen geformuleerd.

5 Effecten op beschermde gebieden

5.1 Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen

De ingreep zal niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen gezien de afstand van circa 650 meter tot het tracé en de beperkte werkzaamheden. Tevens zal na voltooiing van de werkzaamheden het tracé weer in vrijwel identieke staat worden opgeleverd als voor de werkzaamheden.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De ingreep zal niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur gezien het beperkte oppervlak van de werkzaamheden wat hiermee gemoeid is. Tevens zal na voltooiing van de werkzaamheden het tracé weer in vrijwel identieke staat worden opgeleverd als voor de werkzaamheden.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen en gelden zowel voor de gemeente Boxtel als de gemeente Oirschot.

- Bij het verwijderen van ruigtes/boschages zal rekening moeten worden gehouden met de levendbarende hagedis. Andere strikt beschermde soorten worden niet verwacht of zijn niet waargenomen.
- Bij het verwijderen van de beplanting op het tracé moet rekening worden gehouden met het broedseizoen. In de beplanting kunnen algemene broedvogels tot broeden komen.
- De sloten, graslanden, bermen en boschages op en rond het tracé hebben betekenis voor algemene soorten planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en onderhoud.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen beschermde soorten.
- Als gevolg van de ingreep worden geen effecten verwacht op het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen en de ecologische Hoofdstructuur (EHS). Een vergunningsaanvraag en in het kader daarvan mitigerende en compenserende maatregelen worden niet nodig geacht.

In de onderstaande tabel zijn de zeker of mogelijk in het plangebied voorkomende strikt(er) beschermde soorten opgenomen. Aangegeven is of en zo ja welke verbodsbepalingen worden overtreden en of een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aan de orde is. Hierbij is er van uitgegaan dat er adequate mitigerende maatregelen (zie paragraaf 6.2) zullen worden uitgevoerd.

Tabel 6.1 Strikter beschermde soorten in het plangebied, overtredingen Flora- en faunawet

Soort	Voorkomen	Effecten	Ontheffing nodig?
levendbarende hagedis	mogelijk	geen	nee
vleermuizen	waarschijnlijk	geen	nee

6.2 Mitigerende maatregelen

Levendbarende hagedis

Om het leefgebied van eventueel voorkomende levendbarende hagedissen niet onnodig te versnipperen dienen aanwezige groenstructuren en ruigtes in de vorm van (boom)opslag en struweel waar mogelijk zoveel mogelijk gespaard te worden.

Vleermuizen

Laanvormige boomstructuren dienen behouden te blijven zodat de functie vlieg/foerageerroute voor vleermuizen gehandhaafd blijft. Tevens dienen de werkzaamheden overdag plaats te vinden zodat er geen (licht)verstoring plaatsvindt ten aanzien van vleermuizen. Het kappen van incidentele bomen zal geen negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen opleveren. Indien er toch (grote) delen van lanen verwijderd dienen te worden zal nader onderzoek naar het gebruik ervan door vleermuizen noodzakelijk zijn om tot een goede effectbeoordeling te komen.

Broedvogels

Ten aanzien van vogels in zijn algemeenheid geldt dat verstoring van broedende vogels voorkomen dient te worden. Hiervoor dienen rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt doorgaans vanaf half maart tot en met augustus. In gebruik zijnde nesten zijn echter ook buiten het broedseizoen beschermd. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien door een deskundige is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het plangebied te controleren op nesten.

Planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van de zorgplicht wordt aanbevolen om eventuele groeiplaatsen van grasklokje, akkerklokje en brede wespenorchis te ontzien. Indien dit niet mogelijk is wordt aanbevolen deze groeiplaatsen uit te steken en elders in vergelijkbaar habitat over te planten. Tevens wordt ten aanzien van de zorgplicht aanbevolen dat als grote delen van de te graven sleuf enkele dagen open blijven er "uitkruipplankjes" worden geplaatst om eventueel invallende amfibieën en grondgebonden zoogdieren er weer uit te kunnen laten kruipen.

7 Literatuur

- Creemers, R. & J. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. RAVON, Nijmegen.
- Heunks, C., D.B. Kruijt & H.A.M. Prinsen, 2008. Beoordeling van effecten op vogels, overige fauna en flora van vijf windturbines langs de A58 bij Kattenberg, Gemeente Oirschot. Oriëntatiefase in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en toetsing Flora- en faunawet. Rapport 08-105. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Houthuijzen, E. & J.J.H. Reimerink, 2010. Quickscan 150 kVhoogspanningsverbinding Boxtel – Oirschot. Tauw bv, Utrecht
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Kruijt, D.B., F.L.A. Brekelmans, J.M. Reitsma, G.J. Brandjes & L.S.A. Anema, 2009. A58 Traject Batadorp – Oirschot Natuuronderzoek 2009 Natuuronderzoek 2009. Rapport 09-185. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV & IPO (2007. Spelregels EHS. Ministerie van LNV/IPO, Den Haag.
- Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. versie 27 mei 2010. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.
- Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdokument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.
- Steunpunt Natura 2000 (2008). Aanvulling op 'Toepassing begrippenkader Nb-wet '98' • Bestaand gebruik • Externe Werking. Intern werkdokument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Website's

www.omgevingsvergunning.vrom.nl/
www.ravon.nl
www.telmee.nl
www.vrom.nl/pagina.html?id=3410 (*nota ruimte*)
www.waarneming.nl
www.wetten.nl.

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage wordt in het kort beschreven wat de wettelijke kaders zijn voor opstellen van ecologische beoordelingen van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§1.3). Met deze wetten geeft Nederland invulling aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zal vanaf 1 oktober 2010 de procedures bij ruimtelijke ingrepen ingrijpend wijzigen (§ 1.4). Ook wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.5) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.6) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen.

De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden.

Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn²

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan niet worden verleend voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en gebruik, tenzij er (tevens) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, of in het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna. Voor deze groep soorten kan overigens geen vrijstellingen worden verleend voor artikel 10 (verontrusting).

Vogels.

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond³.

Dat betekent dat in beginsel alle activiteiten die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁴.

---

² Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

³ Zie de vorige voetnoot.

⁴ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de functionele leefomgeving van dieren in tact blijft. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998⁵

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland.

Aanwijzing van gebieden

De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord (zie www.minlnv.nl).

In de "oude" aanwijzingsbesluiten van Staats- en Beschermde natuurmonumenten worden de natuurwetenschappelijke waarde en het natuurschoon als grond voor de bescherming aangevoerd. Deze meer abstracte waarden blijven van kracht in de nieuwe Natura 2000-gebieden, voor zover zij voormalige Staats- of Beschermde natuurmonumenten omvatten. Deze waarden dienen bij toetsingen nader te worden geconcretiseerd.

Natura 2000-gebieden

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheerplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is. Voor een groot aantal gebieden is een beheerplan in een ver gevorderd stadium van voorbereiding.

Voor het uitvoeren van projecten en handelingen, die negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, is een vergunning nodig. Van negatieve effecten is sprake als, gelet op de instandhoudingsdoelen, een habitatype of leefgebied van soorten verslechtert of soorten significant worden verstoord. Deze bescherming geldt alleen voor de

---

⁵ Op 1 februari 2009 is een wetswijziging van de Nbwet van kracht geworden. Door de inwerkingtreding van de Crisis- en herstelwet is de Nbwet per 31 maart 2010 opnieuw gewijzigd. De wijzigingen zijn in deze paragraaf verwerkt.

habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Projecten en handelingen die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied aantasten zijn in ieder geval vergunningplichtig.

Bij een besluit om een plan (bijvoorbeeld bestemmingsplan, streekplan, waterhuishoudingsplan) vast te stellen, moet rekening worden gehouden met de effecten op Natura 2000-gebieden en met het beheerplan.

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Bestaand gebruik

Bestaand gebruik volgens de Nbwet is gebruik dat bestond op 1 oktober 2005 en sindsdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd. Voor de raad van State lijkt de vraag of het gebruik al bestond op het (eerste) moment van aanwijzen (als Vogelrichtlijngebied) of aanmelden (als Habitatrictlijngebied) overigens relevanter. bestaand gebruik dat zeker geen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan vergunningvrij worden voortgezet. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten is een vergunning nodig, tenzij in het beheerplan anders is bepaald. in het beheerplan moeten dan maatregelen zijn voorzien om de effecten te beperken of te niet te doen.

Habitattoets

Een vergunning kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets'⁶ het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Deze is verwoord in art. 19d t/m 19j van de Nbwet.

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

Indien de oriëntatiefase uitwijst dat er geen effecten zijn, zijn er vanuit de Nbwet geen verdere verplichtingen of beperkingen voor de uitvoering van de activiteit. Wel kan het verstandig zijn om met het bevoegd gezag in overleg te treden, om te bezien of men zich in de conclusies van het uitgevoerde onderzoek kan vinden.

Als er wel effecten (zoals verslechtering of verstoring) zijn, maar die zijn zeker niet significant, dan kan het bevoegd gezag vragen om een nadere toetsing. In zo'n nadere toetsing worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden (mitigatie en compensatie, zie onder) worden verbonden.

Als er een kans is op significante effecten volgt een 'passende beoordeling'. De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdend met cumulatieve effecten.

---

⁶ De termen habitattoets en oriëntatiefase staan niet in de wet. De passende beoordeling wel.

Als de passende beoordeling uitwijst dat aantasting van de natuurlijke kenmerken is uitgesloten, dan kan de vergunning worden verleend. Aantasting van de natuurlijke kenmerken is praktisch gesproken uitgesloten als er geen significante effecten zijn in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen.

Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitatype of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Cumulatieve effecten

Volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19d lid 1) is het – zonder vergunning – verboden om handelingen te verrichten die op zich zelf of “in combinatie met andere projecten of plannen significante effecten kunnen hebben”. In het onderzoek naar cumulatieve effecten, wordt het effect van het onderhavige plan of project in combinatie met andere ingrepen in beeld gebracht.

De basis hiervoor is art. 6 van de Habitatrichtlijn, die van toepassing is op alle Natura 2000-gebieden.

“Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.”

Het werkdokument “Toepassing begrippenkader” (Ministerie van LNV, 2007) stelt voor om het begrip cumulatie als volgt te definiëren:

“De effecten van de voorgestelde eigen activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in combinatie met de effecten van andere activiteiten en plannen”.

Met andere woorden: in een studie naar de cumulatieve effecten dienen *alle* activiteiten (bestaand gebruik, nieuwe projecten) en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project. Het doet daarbij in beginsel niet ter zake of er een verband is tussen het eigen project en de andere activiteiten en plannen, of dat de effecten tijdelijk zijn of (naar verwachting) slechts beperkt van omvang zijn.

Significantie

Voor een invulling van het begrip significantie volgen wij de ‘Leidraad significantie’ van het Steunpunt/Regiebureau Natura 2000. Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van menselijk handelen het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelen sterk wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. Dat is in ieder geval zo, als het

oppervlak van een habitatype of een leefgebied of de kwaliteit van habitatype of leefgebied of de omvang van een populatie lager wordt dan genoemd in de instandhoudingsdoelen in het aanwijzingsbesluit.

Beschermde natuurmonumenten

Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enigszins af. De beoordeling is minder strikt en door het ontbreken van concrete instandhoudingsdoelen vaak ook minder eenduidig.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Wabo en omgevingsvergunning

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 van kracht geworden. De Wabo voegt een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen samen tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is nodig voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zoals sloop, bouw, aanleg en gebruik, als die een plaatsgebonden karakter hebben en dat van invloed kunnen zijn op de "fysieke leefomgeving". Dit omvat alle fysieke waarden in de leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Als hoofdregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan B&W van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd. Voor projecten van provinciaal belang kunnen GS het bevoegd gezag zijn, voor projecten van nationaal belang een minister.

De ontheffing Flora- en faunawet en de vergunning Natuurbeschermingswet 1998, die voor een ruimtelijke ingreep nodig kunnen zijn, kunnen worden "aangehaakt" bij de omgevingsvergunning. Dat wil zeggen dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning ook een toetsing aan Ffwet en/of Nbwet moet worden gevoegd. De aanvraag wordt dan aan het bevoegde gezag (Ffwet: ELI; Nbwet: GS of ELI) voorgelegd. Die zal dan toestemming geven in de vorm van een Verklaring van geen bezwaar (Vvgb). De inhoudelijke toetsing zal niet veranderen.

Op aanvragen voor een omgevingsvergunning, die mede betrekking hebben op Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

Overigens kan een ontheffing Ffwet of vergunning Nbwet ook los van de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dat dient dan wel te gebeuren vóórdat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

1.5 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2009). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden gegeven. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

1.6 De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om van de bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS. Op plannen, projecten of handelingen binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing.

Ruimtelijke ingrepen in de EHS met significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Tenzij er voor de ingreep geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer is verplicht om de negatieve effecten te mitigeren (voorkomen of beperken) en de restschade te compenseren. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. De natuurdoelen worden door de provincies vastgelegd, meestal in natuurdoeltypen of beheertypen per perceel.

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl